

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การแต่งตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครให้ดำรงตำแหน่ง
ในคณะกรรมการอื่น*

กรุงเทพมหานครมีหนังสือ ที่ กท ๐๔๐๕/๔๒๘๔ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๗
ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ดังนี้

๑. การบริหารราชการกรุงเทพมหานครประกอบด้วยสภากรุงเทพมหานคร
และผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ
กรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยสภากรุงเทพมหานครซึ่งเป็นฝ่ายนิติบัญญัติมีหน้าที่เสนอ
และพิจารณาให้ความเห็นชอบในการตราข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร พิจารณาและให้ความเห็นชอบ
ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีและงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ตรวจสอบการบริหารงาน
ของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือฝ่ายบริหารด้วยการตั้งกระทู้ถามผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
เสนอญัตติเพื่อให้กรุงเทพมหานครดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของ
ฝ่ายบริหาร อภิปรายทั่วไปเพื่อให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็น
เกี่ยวกับการบริหารราชการกรุงเทพมหานคร และมีอำนาจเลือกสมาชิกสภากรุงเทพมหานครตั้งเป็น
คณะกรรมการของสภากรุงเทพมหานครเพื่อกระทำการกิจการหรือพิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใด ๆ
อันอยู่ในหน้าที่และอำนาจของกรุงเทพมหานครแล้วรายงานต่อสภากรุงเทพมหานคร อย่างไรก็ตาม
นอกจากการปฏิบัติหน้าที่เป็นกรรมการในคณะกรรมการของสภากรุงเทพมหานครแล้ว ยังปรากฏ
ข้อเท็จจริงว่า สมาชิกสภากรุงเทพมหานครได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการอื่น ดังนี้

๑.๑ คณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่กำหนดราคาค่าทรัพย์สินในแนวเขตทาง
โครงการสร้างและขยายทางหลวงท้องถิ่น สายเชื่อมระหว่างถนนคลองกรุงกับถนนลาดกระบัง
ตามมติคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๐๐

๑.๒ คณะกรรมการรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยของกรุงเทพมหานคร

๑.๓ คณะกรรมการจัดระเบียบหาบเร่ – แผงลอย ระดับเขต

๑.๔ คณะกรรมการส่งเสริมกีฬา และคณะกรรมการอำนวยการจัดส่งนักกีฬา
เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาเยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ ๓๙ ระดับชาติ “ราชบุรีเกมส์” ณ จังหวัดราชบุรี

๑.๕ คณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่กำหนดราคาค่าทรัพย์สินในแนวเขตทางโครงการ
ขยายจุดตัดถนน เพื่อขยายเขตทางหรือขยายปากบริเวณถนนหทัยมิตร ตัดถนนหทัยราษฎร์
ตัดถนนนิมิตใหม่ ในพื้นที่เขตคลองสามวา ก่อนการเวนคืน ตามมติคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๐๐

๑.๖ คณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่กำหนดราคาค่าทรัพย์สินในแนวเขตทางโครงการ
ขยายจุดตัดถนน เพื่อขยายเขตทางหรือขยายปากบริเวณปากซอยหทัยราษฎร์ ๓๙ ตัดถนนหทัยราษฎร์
ในพื้นที่เขตคลองสามวา ก่อนการเวนคืน ตามมติคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๐๐

*ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๔/๒๐ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๘ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการ
กฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๑.๗ คณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่กำหนดจำนวนเงินค่าทดแทนโครงการรถไฟฟ้าสายสีส้ม ช่วงบางขุนนนท์ – ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดหาอสังหาริมทรัพย์เพื่อกิจการขนส่งมวลชน พ.ศ. ๒๕๔๐

๑.๘ คณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรุงเทพมหานคร ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๔๘

๑.๙ คณะกรรมการเขตสุขภาพเพื่อประชาชน เขตพื้นที่ ๑๓ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการจัดตั้งเขตสุขภาพเพื่อประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๙

๑.๑๐ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

๑.๑๑ คณะกรรมการพิจารณารางวัลคุณภาพการให้บริการของกรุงเทพมหานคร ตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง รางวัลคุณภาพการให้บริการของกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๖๖

นอกจากนี้ อาจมีการแต่งตั้งให้สมาชิกสภากรุงเทพมหานครดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการอื่น เช่น คณะกรรมการยุทธศาสตร์ซอฟต์แวร์แห่งชาติ โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๖) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ด้วย

๒. สภากรุงเทพมหานครพิจารณาแล้ว เห็นว่า สมาชิกสภากรุงเทพมหานครสามารถดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการอื่นนอกจากคณะกรรมการของสภากรุงเทพมหานครได้ เนื่องจากการดำรงตำแหน่งตามข้อ ๑.๑ ถึง ๑.๖ เป็นการตรวจสอบการบริหารงานของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และการดำรงตำแหน่งตามข้อ ๑.๗ ถึง ๑.๑๑ เป็นการดำรงตำแหน่งตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ส่วนกรณีที่มีอาจมีการแต่งตั้งให้สมาชิกสภากรุงเทพมหานครไปดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการยุทธศาสตร์ซอฟต์แวร์แห่งชาตินั้น เป็นการแต่งตั้งกรรมการโดยอำนาจของนายกรัฐมนตรี

๓. กรุงเทพมหานครเห็นว่า เนื่องจากเรื่องนี้เป็นประเด็นปัญหาข้อกฎหมายซึ่งกรุงเทพมหานครยังไม่มีแนวปฏิบัติที่ถูกต้อง ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย จึงขอหารือว่า สมาชิกสภากรุงเทพมหานครสามารถดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการอื่นตามที่กล่าวมาข้างต้นได้หรือไม่ และจะสามารถรับเงินค่าเบี้ยประชุม ค่าตอบแทน ค่าใช้จ่ายอื่นหรือประโยชน์ใด ๆ อันเนื่องมาจากการประชุมนั้นได้หรือไม่ รวมทั้งการดำรงตำแหน่งดังกล่าวจะเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๒๒ หรือมาตรา ๕๑ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครฯ อันจะเป็นเหตุให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภากรุงเทพมหานครสิ้นสุดลงตามมาตรา ๒๓ (๕) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒ หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือของกรุงเทพมหานคร โดยมีผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) และผู้แทนกรุงเทพมหานคร เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า การกำหนดข้อห้ามในการดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติมิให้เข้าไปก้าวก่ายหรือกระทำการในฐานะเป็นฝ่ายบริหารนั้นมีที่มาจากหลักการแบ่งแยกอำนาจ (Separation of powers) ซึ่งเป็นหลักการพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตยที่มุ่งหมายจะแบ่งแยกการใช้อำนาจและการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารออกจากกัน เพื่อให้เกิดการตรวจสอบและถ่วงดุลการใช้อำนาจซึ่งกันและกัน และป้องกันมิให้มีการกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ (Conflict of Interest) ดังจะเห็นได้จากบทบัญญัติ

ในหมวด ๙ การขัดกันแห่งผลประโยชน์ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่นำหลักการนี้ไปบัญญัติไว้เป็นข้อห้ามเกี่ยวกับการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา และป้องกันมิให้มีลักษณะอันเป็นการขัดแย้งกันในบทบาทหน้าที่ (Conflict of Role) ด้วย

สำหรับการบริหารราชการของกรุงเทพมหานครนั้น ได้มีการนำหลักการแบ่งแยกอำนาจมาใช้บังคับแก่การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภากรุงเทพมหานครด้วยเช่นกัน ดังจะเห็นได้จากบทบัญญัติมาตรา ๓๘^๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ ที่กำหนดให้อำนาจแก่สภากรุงเทพมหานครในการเลือกสมาชิกสภากรุงเทพมหานครเพื่อแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการสามัญหรือคณะกรรมการวิสามัญของสภากรุงเทพมหานคร เพื่อกระทำการหรือพิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในหน้าที่และอำนาจของกรุงเทพมหานคร แล้วรายงานต่อสภากรุงเทพมหานครเท่านั้น และกำหนดข้อห้ามการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภากรุงเทพมหานครไว้ในมาตรา ๒๒^๓ ว่า สมาชิกสภากรุงเทพมหานครต้องไม่ดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่อื่นใดในส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือการพาณิชย์ของกรุงเทพมหานคร หรือบริษัทซึ่งกรุงเทพมหานครถือหุ้น หรือตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่นหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น โดยมีได้กำหนดข้อยกเว้นให้สมาชิกสภากรุงเทพมหานครสามารถดำรงตำแหน่งที่ต้องดำรงตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย หรือปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดินหรือตามนโยบายของรัฐบาลได้ ซึ่งแตกต่างจากผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครที่กฎหมายได้กำหนดข้อยกเว้นสำหรับกรณีการดำรงตำแหน่งดังกล่าวไว้ในมาตรา ๕๑^๔

มาตรา ๓๘ สภากรุงเทพมหานครมีอำนาจเลือกสมาชิกสภากรุงเทพมหานครตั้งเป็นคณะกรรมการสามัญของสภากรุงเทพมหานคร และมีอำนาจเลือกบุคคลผู้เป็นสมาชิกสภากรุงเทพมหานครหรือมิได้เป็นสมาชิกสภากรุงเทพมหานครตั้งเป็นคณะกรรมการวิสามัญของสภากรุงเทพมหานคร เพื่อกระทำการหรือพิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร แล้วรายงานต่อสภากรุงเทพมหานคร

ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมีสิทธิเสนอชื่อสมาชิกสภากรุงเทพมหานครหรือบุคคลผู้มิได้เป็นสมาชิกสภากรุงเทพมหานครให้สภากรุงเทพมหานครตั้งเป็นกรรมการในคณะกรรมการวิสามัญได้ จำนวนกรรมการที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมีสิทธิเสนอนั้นให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับของสภากรุงเทพมหานคร

มาตรา ๒๒ สมาชิกสภากรุงเทพมหานครต้องไม่ดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่อื่นใดในส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือการพาณิชย์ของกรุงเทพมหานคร หรือบริษัทซึ่งกรุงเทพมหานครถือหุ้น หรือตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่นหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๕๑ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครต้องไม่กระทำการ ดังต่อไปนี้

(๑) ดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ใดในส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือการพาณิชย์ของกรุงเทพมหานคร หรือบริษัทซึ่งกรุงเทพมหานครถือหุ้น หรือตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่นหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น เว้นแต่ตำแหน่งที่ต้องดำรงตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย หรือเป็นการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดินหรือตามนโยบายของรัฐบาล

(๒) รับเงินหรือประโยชน์ใด ๆ เป็นพิเศษจากส่วนราชการ หรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือการพาณิชย์ของกรุงเทพมหานคร หรือบริษัทซึ่งกรุงเทพมหานครถือหุ้น นอกเหนือไปจากที่ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือการพาณิชย์หรือบริษัทปฏิบัติกับบุคคลในธุรกิจการงานตามปกติ

(๓) เป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญาหรือกิจการที่กระทำหรือจะกระทำกับหรือให้แก่กรุงเทพมหานคร หรือมีส่วนได้เสียในสัญญาหรือกิจการที่กระทำหรือจะกระทำกับหรือให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น โดยมีพฤติการณ์แสดงให้เห็นว่าเป็นการต่างตอบแทนหรือเอื้อประโยชน์ส่วนตนระหว่างกัน หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เป็นคู่สัญญากับกรุงเทพมหานครอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม เว้นแต่ในส่วนที่เป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทมหาชนจำกัดอยู่ก่อนได้รับการเลือกตั้ง

(มีต่อหน้าถัดไป)

แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังนั้น การที่สมาชิกสภากรุงเทพมหานครจะไปดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการอื่น ๆ จึงต้องอยู่ภายใต้บังคับมาตรา ๒๒^๕ และมาตรา ๓๘^๖ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว

เมื่อกรณีตามข้อหาหรือนี้นำปรากฏข้อเท็จจริงว่าได้มีการแต่งตั้งหรืออาจมีการแต่งตั้งให้สมาชิกสภากรุงเทพมหานครไปดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการอื่นนอกจากคณะกรรมการของสภากรุงเทพมหานคร ซึ่งสามารถแยกพิจารณาได้เป็น ๒ กรณี ดังนี้

๑. คณะกรรมการซึ่งตั้งขึ้นตามกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ ได้แก่

๑.๑ คณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่กำหนดจำนวนเงินค่าทดแทนโครงการรถไฟฟ้ามหานคร สายสีส้ม ช่วงบางขุนนนท์ – ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย ซึ่งตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดหาสิ่งสาธารณูปโภคเพื่อกิจการขนส่งมวลชน พ.ศ. ๒๕๔๐ โดยมาตรา ๒๕^๗ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว กำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการไว้ โดยให้ “ผู้แทนสภาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง” แห่งละหนึ่งคน เป็นกรรมการ

๑.๒ คณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งกรุงเทพมหานคร ซึ่งตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยมาตรา ๑๒^๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว กำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการไว้ โดยให้ “ผู้แทนสภากรุงเทพมหานคร” เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๔)

บทบัญญัติตามมาตรา ๒๒^๕ ให้ใช้บังคับในกรณีที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครรับเบียดบังตำแหน่งบำนาญหรือเงินปีพระบรมวงศานุวงศ์ หรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกัน และมีให้ใช้บังคับในกรณีที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครรับเงินตอบแทน เงินค่าเบี้ยประชุม หรือเงินอื่นใด เนื่องจากการดำรงตำแหน่งกรรมการของรัฐสภาหรือวุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎร หรือสภากรุงเทพมหานครหรือสภาท้องถิ่นอื่น หรือกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย หรือกรรมการที่มีกฎหมายบัญญัติให้เป็นโดยตำแหน่ง

ให้นำความใน (๒) และ (๓) มาใช้บังคับแก่สมาชิกสภากรุงเทพมหานครด้วยโดยอนุโลม

^๕โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

^๖โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^๗มาตรา ๒๕ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๘ ใช้บังคับ หรือภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติกำหนดการในอสังหาริมทรัพย์เพื่อกิจการขนส่งมวลชนใช้บังคับในกรณีที่มีการใช้บังคับพระราชบัญญัติกำหนดการในอสังหาริมทรัพย์เพื่อกิจการขนส่งมวลชนตามมาตรา ๒๐ โดยไม่มีการตราพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๘ ให้รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาหรือรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติ แล้วแต่กรณี แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งประกอบด้วยผู้แทนของหน่วยงานที่ดำเนินการหนึ่งคน ผู้แทนกระทรวงการคลังหนึ่งคน ผู้แทนกรมที่ดินหนึ่งคน ผู้แทนสภาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องแห่งละหนึ่งคน และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกไม่เกินสามคน ซึ่งต้องเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับวิศวกรรมศาสตร์ ธรณีวิทยา หรือมีความรู้ความชำนาญในการประเมินราคาอสังหาริมทรัพย์ เพื่อทำหน้าที่กำหนดจำนวนเงินค่าทดแทน

^๘มาตรา ๑๒ ให้มีคณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจังหวัดสำหรับจังหวัดใดที่มีพื้นที่เพื่อการปลูก การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ และการฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาจังหวัด ผู้แทนกรมป่าไม้ ผู้แทนกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ประมงจังหวัด โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด ผู้แทนกองทัพเรือ ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด (มีต่อหน้าถัดไป)

๑.๓ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยมาตรา ๔๐^{๙๙} แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว กำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการไว้ โดยให้ “ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” เป็นกรรมการ

จากบทบัญญัติข้างต้นจะเห็นได้ว่า เมื่อคณะกรรมการซึ่งตั้งขึ้นตามกฎหมายระดับพระราชบัญญัติไม่ใช่คณะกรรมการซึ่งตั้งขึ้นเพื่อกระทำกิจการหรือพิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในหน้าที่และอำนาจของกรุงเทพมหานครตามมาตรา ๓๘^{๑๐} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครฯ ในกรณีที่สมาชิกสภากรุงเทพมหานครไปดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการตาม ๑.๑ ถึง ๑.๓ ก็ย่อมเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๒๒^{๑๑} แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติแห่งกฎหมายทั้งสามฉบับจะเห็นได้ว่า มีลักษณะเป็นการกำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการซึ่งเป็นผู้แทนของสภาท้องถิ่น สภากรุงเทพมหานคร หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยไม่ได้ระบุเจาะจงให้ผู้แทนนั้นต้องเลือกจากสมาชิกของสภาท้องถิ่นหรือสมาชิกสภากรุงเทพมหานครเท่านั้น กรณีนี้จึงไม่เป็นข้อจำกัดสำหรับสภากรุงเทพมหานครหรือผู้บริหารของกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี ที่จะใช้อำนาจตาม

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๘)

เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากผู้แทนภาคประชาชนหรือชุมชนชายฝั่งในจังหวัดนั้นซึ่งเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์หรือเป็นที่ยอมรับด้านการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ด้านระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการท่องเที่ยวหรือด้านการประมง จำนวนไม่เกินแปดคน

สำหรับกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้แทนกรมเจ้าท่า ผู้แทนกรมประมง ผู้แทนกรมป่าไม้ ผู้แทนกรมโยธาธิการและผังเมือง ผู้แทนกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ผู้แทนกองทัพเรือ ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้แทนสภากรุงเทพมหานคร เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแต่งตั้งจากผู้แทนภาคประชาชนหรือชุมชนชายฝั่งในกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์หรือเป็นที่ยอมรับด้านการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ด้านระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการท่องเที่ยวหรือด้านการประมง จำนวนไม่เกินแปดคน

ให้คณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจังหวัดแต่งตั้งข้าราชการในกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งตามข้ออธิบดีเสนอจำนวนหนึ่งคน เป็นกรรมการและเลขานุการ

“มาตรา ๔๐ ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา และสถานศึกษาอาชีวศึกษาของแต่ละสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ

สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาและสถานศึกษาอาชีวศึกษาอาจมีกรรมการเพิ่มขึ้นได้ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษา

ความในมาตรานี้ไม่ใช้บังคับแก่สถานศึกษาตามมาตรา ๑๘ (๑) และ (๓)

^{๙๙}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^{๑๐}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครฯ ในการแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติเหมาะสม และไม่มีข้อห้ามในการดำรงตำแหน่งไปปฏิบัติหน้าที่ในคณะกรรมการดังกล่าวได้

๒. คณะกรรมการซึ่งตั้งขึ้นตามกฎหมายลำดับรองหรือคำสั่งที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายแม่บท ได้แก่

๒.๑ คณะกรรมการซึ่งตั้งขึ้นตามคำสั่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๙^{๑๒} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครฯ เช่น คณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่กำหนดราคาทรัพย์สินในแนวเขตทางโครงการต่าง ๆ คณะกรรมการรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยของกรุงเทพมหานคร คณะกรรมการจัดระเบียบหาบเร่ – แผงลอยระดับเขต คณะกรรมการส่งเสริมกีฬาและคณะกรรมการอำนวยการจัดส่งนักกีฬาเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาเยาวชนแห่งชาติ ครั้งที่ ๓๙ ระดับชาติ “ราชบุรีเกมส์” ณ จังหวัดราชบุรี

๒.๒ คณะกรรมการซึ่งตั้งขึ้นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการจัดตั้งเขตสุขภาพเพื่อประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้แก่ คณะกรรมการเขตสุขภาพเพื่อประชาชน

๒.๓ คณะกรรมการซึ่งตั้งขึ้นตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง รางวัลคุณภาพการให้บริการของกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๖๖ ได้แก่ คณะกรรมการพิจารณารางวัลคุณภาพการให้บริการของกรุงเทพมหานคร

๒.๔ คณะกรรมการเพื่อปฏิบัติราชการใด ๆ ซึ่งนายกรัฐมนตรีตั้งขึ้นตามมาตรา ๑๑ (๖)^{๑๓} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ เช่น คณะกรรมการยุทธศาสตร์ซอฟต์แวร์แห่งชาติ

เมื่อพิจารณาคณะกรรมการข้างต้นจะเห็นได้ว่า คณะกรรมการซึ่งตั้งขึ้นตามกฎหมายลำดับรองหรือคำสั่งดังกล่าวไม่ใช่คณะกรรมการตามมาตรา ๓๘^{๑๔} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครฯ แม้กฎหมายลำดับรองหรือคำสั่งจะกำหนดให้คณะกรรมการนั้นมียศประกอบของกรรมการที่มาจาก “สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร” ก็ตาม

^{๑๒}มาตรา ๔๙ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดนโยบายและบริหารราชการของกรุงเทพมหานครให้เป็นไปตามกฎหมาย

(๒) สั่ง อนุญาต อนุมัติเกี่ยวกับราชการของกรุงเทพมหานคร

(๓) แต่งตั้งและถอดถอนรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้ช่วยเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และแต่งตั้งและถอดถอนผู้ทรงคุณวุฒิเป็นประธานที่ปรึกษา ที่ปรึกษาหรือคณะที่ปรึกษาของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือเป็นคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติราชการใด ๆ

(๔) บริหารราชการตามที่คณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบหมาย

(๕) วางระเบียบเพื่อให้งานของกรุงเทพมหานครเป็นไปโดยเรียบร้อย

(๖) รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร

(๗) อำนาจหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

^{๑๓}มาตรา ๑๑ นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๖) แต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นประธานที่ปรึกษา ที่ปรึกษา หรือคณะที่ปรึกษาของนายกรัฐมนตรี หรือเป็นคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติราชการใด ๆ และกำหนดอัตราเบี้ยประชุมหรือค่าตอบแทนให้แก่ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้ง

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๑๔}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

แต่ไม่อาจบังคับใช้ให้มีผลเป็นการขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครฯ ที่เป็นกฎหมายเฉพาะและมีศักดิ์สูงกว่าซึ่งกำหนดข้อห้ามเกี่ยวกับการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภากรุงเทพมหานครไว้แล้วได้ กฎหมายลำดับรองหรือคำสั่งดังกล่าวจึงไม่สามารถมีผลใช้บังคับได้ ดังนั้น ในกรณีที่มีการแต่งตั้งให้สมาชิกสภากรุงเทพมหานครไปดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการตาม ๒.๑ ถึง ๒.๔ ก็ย่อมเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๒๒^{๑๔} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครฯ

ทั้งนี้ เมื่อได้วินิจฉัยประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการดำรงตำแหน่งกรรมการในคณะกรรมการอื่นดังกล่าวข้างต้นแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องให้ความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการรับเงินค่าเบี้ยประชุม ค่าตอบแทน ค่าใช้จ่ายอื่น หรือประโยชน์ใด ๆ อันเนื่องมาจากการประชุมดังกล่าวอีก

(นายปกรณ์ นิลประพันธ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มกราคม ๒๕๖๘

^{๑๔}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น